

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

**Uudenmaan TE-toimiston lausunto:
(HE 67/2020 vp) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ravitsemisyriyten
uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä**

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto pitää kannatettavana tukea ravitsemusyriyten mahdollisuuksia uudelleentyöllistää lomautettuja ja irtisanottuja työntekijöitä. Koronakriisi on vaikuttanut voimakkaimmin palvelualojen työllisyyteen, ja alan sisällä eniten juuri ravitsemuspalveluihin.

On myös hyvä huomata, että palvelualoilla työllisyysvaikutukset voivat olla suuremmat kuin tilastoista laskemalla suoraan näyttäisi. Ala käyttää paljon vuokratyövoimaa ja töihin kutsuttavia (ns. "nollatuntisopimukset"), jotka saattavat olla jo valmiiksi sovitellulla päivärahalla. Alkanut kriisi on tarkoittanut monille heistä vähemmän tai ei ollenkaan työtunteja, vaikka he eivät näy minkään yriyksen lomautettujen tai irtisanottujen joukossa. Jo pelkkä ravitsemusalan aktivoituminen näkyisi siis sekä suoraan että epäsuorasti alan työllisyydessä.

Ravitsemuspalveluala on myös työllistänyt paljon maahanmuuttajia. Osaa työluvalla Suomessa työskentelevistä uhkaa karkotus nykyisen työluvan päätyttyä. Ilman työpaikkaa työluvalle ei voi saada jatkoa. Lisäksi toimeentulon pitää olla turvattu, joten uhka koskee varsinaisten työttömien lisäksi myös lomautettuja. Ravintola-ala on aiemmin kärsinyt osittaisesta työvoimapulasta, joten työntekijöiden menettäminen merkitsisi ammattitaitoisten maahanmuuttajien kohdalla tavallista suurempaa takaiskua, kun työntekijän saaminen takaisin ei onnistu yhtä helposti kuin irtisanottujen ja lomautettujen kohdalla, vaan koko työluvaprosessi pitäisi käydä läpi uudestaan. Siten ravintolatoiminnan tukeminen edistäisi osaavan työvoiman saatavuutta myös pitkällä tähtäimellä, kun työluvalla maassa oleskelevia ei menetettäisi väliaikaisen kriisin takia.

Uudistuksen toteutuksen suurin huolenaihe on KEHA-keskuksen resurssit. KEHA-keskus on TE-toimistojen näkökulmasta elintärkeä kumppani, joka hoitaa kaikkien tärkeimpien työllistämiseen liittyvien tukimuotojen maksatuksen (mm. palkkatuki, starttiraha jne). KEHA-keskus on ollut aikaisemminkin historiassaan vaikeuksissa töiden ruuhkautumisen ja maksatusten viivästymisen kanssa. Lisääntyvä työ määrä yhdistettynä täysin uudenlaiseen tehtävään, jonka omaksuminen ja toimivien prosessien luominen, on omiaan kasvattamaan ruuhkautumisriskiä. Maksatuksen viivästyminen missä tahansa tukimuodossa vaikeuttaisi työllistymistä tukevien palveluiden toteuttamista.

On kuitenkin hyvä, että lakiuudistuksen vaikutusarvioinnissa asia on huomioitu. TE-toimisto toivoo ripeitä toimia, mikäli riski maksatusten viivästymisestä näyttää realisoituvan.

Hallituksen esityksessä toiminnan rajoitusten hyvitys kohdennetaan niille yriyksille, joiden huhtikuun 2020 myynti oli pienempi kuin tammi-helmikuun keskimyynti. On kuitenkin syytä huomioida, että alalla tunnetusti

tammi-helmikuu on keskimääräistä hiljaisempaa aikaa vuodesta. Realistisempi arvio koronakriisin vaikutuksista saataisiin pitemmällä tarkasteluvälillä.

Tiina Korhonen

Toimistonjohtaja

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto